

SZERKESZTŐSÉG
 BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE UTCZA 11.
 Telefon száma 788.
 KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
 CSAK BÉRMENTÉSLEVELEKÉRT FOGADUNK.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
 Vidékre postán v. helyben házhoz hordva:
 Egy évre ... 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
 Egy fél évre ... 20 kor. | Egy hónapra 60 fill.
 Kifüggetlenül a havi Németország 12 korona.
 Franciaország, Olaszország, Törökország, Spanyolország, Svájc, Románia, és Szerbia, valamint az összes európai országok, melyek a postaszállomásig tartanak, negyedére 15 korona.
 Egy szám ára 12 fillér.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
 főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
 sajtópolitikai főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
 Telefon száma 788.
 HIRDETÉSEK ÉS NYILTTÁRSZÁMOK HAVI KÖZLEMÉNYEKÉRT FELTÉTELEK HAVI HAVI
 Párizsban féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.
 Londonban féléves: 120 kor. | Három hónapra: 80 kor. | Egy hónapra: 50 kor.
 Frankfurtban féléves: 110 kor. | Három hónapra: 75 kor. | Egy hónapra: 45 kor.
 Bécsben féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.
 Pozsonyban féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.
 Prágában féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.
 Bécsben féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.
 Pozsonyban féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.
 Prágában féléves: 100 kor. | Három hónapra: 70 kor. | Egy hónapra: 40 kor.

Mai számunk főbb közleményei:
 Veszélyeztetés: Ödvöz légy márczius!
 Irta: Ifj. Ábrányi Kornél.
 Harecz az alkotmányért.
 A miniszterelnök hazatért.
 A királyi biztosságok.
 A törvénytelen kormány és a tisztikar.
 A kormány felelőse.
 A kormánybiztosok.
 Az abszolutizmus uralkodása.
 A nemzeti elítélés.
 A szükegrendelet.
 Az abszolutizmus ellen.
 Ostrák almok.
 A marokkói kérdés.
 Az intézkedési állás betöltése.
 Csaratanácsok. (Bemutató a Királyszínházban.)
 A főváros községülése.
 Törzsa: Az ő első családja.
 Irta: Ifj. Lónyay Sándor.
 Regény: Harum David.
 Irta: E. Noyes Westcott.

Ödvöz légy márczius!

Irta: Ifj. ÁBRÁNYI KORNÉL.

A mit a téli dermedésben hiába erőltetsz — természet-ujulásakor vissza nem tarthatod. Ebben rejlik varázserő márczius; első hónapja tavasznak, szabadságnak. Megjelenésed azt jelenti, hogy az ébredő természet nem tűr többé semmiféle békét. Melegedől el kell omdnia jégnek, fagnak, a mi a természet alkotó erejét fogva tartja; friss lehelleddől föl kell száradniok a sártengereknek, melyek a szabad mozgás újait elborítják. Az első Caesart, a legnagyobbat, a legyőzhetetlent — jó sok, látnokok csak egytől óvták: «Örizzedjél márczius idúsától!» Évezredek múlva is a márczius ugyanaz maradt: zsarnok réme, szabadság bölcsője. Ödvöz légy márczius! De százasorosan légy üdvözölve ma! A magyar nemzetet egy rossz álom lidércnyomása gyöttri. Az álomszerű képtelenségek kabultsága ólomulyal nehezedik tagjaira. Ébren is van, nem is. Hogy lerázza az álomkört s talpra ugorjék — reád vár, márczius ébresztő fuvalta.

Nemzedékek születtek s nőttek föl Magyarországon abban a tudatban, hogy nemcsak a király fölként személye szent és sérthetetlen, hanem az alkotmány is az. Babonás hitté váit a magyar nemzet szívében, hogy minél több

erőt merített a szabadságból, annál kevesebb oka van szabadságtól törvénytelen erőszaktól féltene. Lelkébe gyökeredzett az a meggyőződés, hogy nem akadhat oly botorul vakmerő, a ki a nemzet alkotmányára és szabadságára kezet emelni merészelne. S mert ebben a hitben születtek s nőttek fel nemzedékek — sohasem készültek arra, a mit lehetetlennek éreztek. Megtanulták a nemzet történelmét, ismerték a történelem tanításait, tudták, mit jelentett mindenkor a jelszó: „ne bánts a magyart!” Nem csoda, ha a nemzetet meglepte, készületlenül találta, a mi most vele történik. Azaz, már meg is történt. Folytatódik napról-napra s mindig látványos alakban. S miért?

Erre a kérdésre felel meg a szövegvetkezett ellenzéknek, a nemzet többségének, a nemzethez intézett manifestuma. Minden igaz ok nélkül, minden kényszerítő szükség nélkül gázoltak bele az alkotmányos biztositások szívébe. Összeesküvők ragadták kezükbe a törvényes hatalmat, hogy a nemzetet, melytől minden jog és hatalom ered, kizárják belőle. A törvényhozás csarnokát fegyveres erővel kerítették hatalmukba, kiüzve onnan a törvényhozókat. A törvény megszűnt létezni az ő akaratuk előtt, hogy az ő akaratuk legyen a törvény. A manifestum fellárja, felsorolja mindezt. Igazolja önmagát a nemzet előtt s a nemzetet az egész világ előtt. A magyar nemzetnek nincs oka bárminek megbánására, vagy jóvátételére. Azoknak van erre szükségük, akik a nemzetet, az általa nyert fegyverekkel akarják meglőni s megalázni. A magyar nemzet fölemelt fölül állhat. Isten és világ előtt ő a sértett. A milyen hü alkotmányához, olyan hü koronás királyához is. Csak azok a bünösök, csak azok a forradalmárok, akik a király és a nemzet közé álltak, hogy a jégre havat, a tüzre olajat öntsének.

Ezt a nagyszerű, komoly és igazán tudatában nyugodt vádiratot egy napon kísérő és egészítik ki a többség bizalmi férfianak, a mult esztendő homo regiusának, gróf Andrássy Gyulának nyílt levele.

S e hidegfejű, számítva mérlegelő, nemcsak a hazai, hanem az európai politikának minden részletébe beavatott államférfi nyílt levele valóságos evolúciója a hazafias felháborodásnak s a férfias tiltakozásnak. Mintha kigyó csipte volna meg, úgy sziszzen föl lelke arra a gondolatra, hogyha metalan az a föltevés bátorította volna föl a kormányt az alkotmány durva megtámadására, hogy a magyar nemzet elkorcsosodott. Hogy elpuhult, gerince nélkül lett. Hogy több benne a haszonleső áruló, mint az igaz ember. Hogy csak az árulók merészek Magyarországon — ellenben a becsületes hazafiak a végtelenségig türelmesek, mert gyávák. Andrássynak a fejébe száll a vér arra a gondolatra, hogy a magyar nemzetet ily kicsibe veszik. Egyszerre szól a nemzethez és a nemzet nevében. Mutasd meg magyar, hogy magyar vagy! Ne add meg magad a törvénytelen erőszaknak. Ne hagyd abba a törvényes ellenállást, amirez nemcsak jogod van, hanem ami kötelességed is. Minden ember tegye meg kötelességét s állja meg helyét. Ne rajdon vissza az áldozatoktól. Ne kételkedjék az ellenállás sikerében. A nemzetnek a jogtalan támadással szemben győznie kell! Ez az egy útja van a békekötésnek, melyre minden pillanatban készen kell lennie. De csak úgy, hogy ne a nemzet könnyöröjje ki, hanem őt kínálják meg vele.

Hatalmas szózat! Lesz-e magyar ember, aki meg ne értse? Lesz-e magyar ember, aki e szózat minden szavát szívébe ne zárná? Kivált, ha a márczius fuvalta hordja széjjel! Ödvöz légy márczius! Teremtő eszmék postása, aki hívívökül visszahozza a vándor-madarakat. S aki a

népszabadság nevében a jogért küzdőket egyesít. Nincs többé ellentét a jogvédők és a jogot követelők közt. Ti milliói a munkás kezeknek, ti épp oly jog nélküliek vagytok ma, mint az alkotmánytól megfosztott nemzetnek minden fia! Most már egyenlők vagyunk mindannyian — s egyenlőn kell kivennünk részünket a harcából, hogy egyenlők legyünk a kivított alkotmányos jogok élvezetében is. Népszabadság egy fogalomká lettek. Az alkotmány feltámadása a nemzet újjászülését lesz. Az abszolutizmus éjszakáját fel fogja váltani a demokrácia hajnalhasadása. Nem: »milliók egy miatt!« — hanem: »milliók egy célért, egy gondolatért!« S a harc, ha a nemzet egyesül benne, rövid lesz. Csak a gyáva tespedés lenne hosszú.

Harecz az alkotmányért.

A kormány környezetében arról beszéltek ma, hogy áprilisig kürrák a választásokkal. Ennek a beszédnek a komolyságában azonban szabad és lehet is kételkedni. Több ízben hangsúlyozták már itt, hogy szem előtt fogják tartani a törvény parancsát. Mikor azután nyíltan felretolták, azzal mentegődtek, hogy nem cselekedhettek másképpen. Eddig még minden alkotmány-ellenes tettükre ezt a fátályt borították. Az persze eszükben simcs, hogy igenis van még egy mód, amelyet követhettek volna; és ez az, hogy álljanak félre. Az ügyvezetők azt hiszik, hogy az ő szolgálatukat a haza forrón kívánja, mert e szolgálat nélkül most el nem lehet.

Ha tehát a választásokat a törvényes időn belül ki nem írják, az ügyvezető-kormány erre ismét azt állítaná, nem cselekedhettek másképpen; az ország még nem higgadt le; még mindig nem győződött meg arról, hogy csak haladó-párti politikával üdvözülhet ezen és a másvilágon — ennél fogva a választásokat nem lehet elrendelni. Azt mondják, hogy a választásoknak törvényes időn belül való

kiírása az utolsó kapocs a korona és a nemzet között. Ha ez szátpattan... de nem, arra még gondolni sem mernek. Akik így gondolnak, családias érheti őket. Minden olyan föltevés, amely ennek a kormánynak az alkotmányos érületére van felépítve, gyöngye alapokon nyugszik. El lehetnek rá készülve az optimisták, hogy az ügyvezetéség egy másképpen nem cselekedhettem — mel ezt az utolsó kapocs is szét fogja törni.

Fejérváry Géza még ma is Bécsben volt és Pitreich hadügyminiszterrel tárgyalt. Ez a konferencia alighanem összefüggésben van a kormány újonoztatási tervével. A haladó-pártban meglehetősen nyíltsággal beszélnek, hogy a jövő hónapban sorozni fognak. Az utakat-módokat most állapítják meg. Valószínű, hogy ilyenén török a fejüket Bécsben már csak azért is, mert a póttartalékosokkal való kísérletezés igen balul ütött ki. Most már a hivatalos kimutatás is azt mondja, hogy a behívott póttartalékosok jó százalékka nem vonult be. A béke-létszám seholsem teljes; mindeféle hézagok tátonganak, a melyek nemhogy szűkülnek, de nagyobbodnak, mert a póttartalékosok közül sok kidől. Mindezeknél fogva planzibilisnek látszik, hogy a kormány békében hagyja a póttartalékosokat és olyan ekzscediens után néz, amely hosszabb időre kimentti a zavarból. Ez az ekzscediens az újonozás lenne. Erőszakos, önkéntes újonozás lesz-e? Nem tudják. A kormány csak azt tudja, hogy a parlament nélküli újonozás lesz. Mi pedig sejtjük, hogy az az újonozás nem lesz újonozás, hanem szánalmas kísérlet. És ez a válság átköző pontja.

Ilyen kísérletek más irányban is foglalkoztatják a kormányt. Rudnay Béla királyi biztos minden áron annak a mozgalomnak szeretne gátat vetni, amely oda irányul, hogy a vármegyei tisztviselők ez alatt a kormány alatt nem szolgálnak tovább. Ma tovább folytatta Rudnay a kapacitációt. Pestmegyei tisztviselőit egyenként igyekezett letéríteni arról a szándékukról, hogy elhagyják helyeiket. Hol kértél, hol fenyegetett, hol taktikázott: — eredménytelenül. A tisztviselők szilárdan megmaradtak elhatározásuk mellett. Törvénytelen kormány törvénytelen rendeleteit nem

Az Egyetértés törzse.

Az ő első családja.

— Az Egyetértés eredeti törzse. —
 Irta: Ifj. Lónyay Sándor.

Nagyon szerette. Azt hitte, úgy érezte, hogy még soha sem szeretett így senkit életében.

A leány is érdeklődött iránta. Gyakran nevelt reá a nagy ibolyaszemével s azt is megengedte, hogy megfogja a kezét.

Husz éves volt és Lujának hívták. A fiu azt tartotta róla, hogy ő a legszebb az egész világon. A haja kecskebe játszott, mint a changeant selyem, a szempillái remegtek, mint a lepkeszárnyak, a keze meg olyan keskeny és vértelen volt, mint azoké a viasz-szenteké, akiket a fiu otthon az Oberbauer kirakatában látott. Egyáltalában az egész leány legjobban hasonlított a mesebeli tündéraszonyokhoz.

Nemes Gyurka még az ebédje közben is csak reá gondolt s csak úgy foghegygyel érdeklődött az ételék iránt. Alig várta, hogy otthagyhassa a nagyanyját, a kivel a nagy tengerparti szállóban lakott s újra a leányjai lehessen.

Luját, ugylátszik mulattatta a dolog. Talán szerette is a fiut, de különösen az birt reá ingerrel, hogy a nagyanya annyira féltette tőle az unokáját. Ha delutánonkint együtt sétáltak a tengerparton, kéz-kézben, nem egyszer szólt le az erkélyről az öreg deán hangja:

— Gyurka, kérlek, jőj ide, pamutot kell gombolyítanom s nincsen aki tartsa.

A leány tudta, hogy ez csak ürügy, de a fiu szótlanul engedelmességet.

Néha Lujza „édes Gyurka”-nak nevezte a fiut s egyszer a fehére kezét is beletemette a fiu szőke hajába. És oly érdekesen tudott beszélni. Feltárta előtte magányos gyermekkorának minden bánatát, beszélt azokról az örömről is, amelyek néha-néha nagy ritkán osztályrészüül jutottak s elmondta, mily

keserű a kegyelemkenyér. A fiu ilyenkor beleképzelté magát a leány helyzetébe s vele busult, vele lelkesedett.

Egyszer azt kérdezte tőle Lujza: — Mondja Gyurka, fázott-e a maga lelke is valaha? Az nem olyan, mint mikor a teste didereg az embernek. Azt olyankor éreztem, ha rosszul bánt velem valaki... Ilyenkor aztán kimentem a napra, letérdeltem és kitarantam felé a karjaimat.

Oh, az édes, a jó, a szép nap! Ő egyformán szereti minden gyermeket. Nem tesz különbséget közöttük. Ugyanazzal a dédelgető melegséggel tölti el mindnyájunknak az erőt. Ő a legáltalánosabb uralkodó!

— A hold, meg a csillagok pedig a miszterei — mondta a fiu komolyan.

A leány ráhagyta: igen.

Azután egy percze megállott s félig behunyta a szemét.

— Lásza Gyurka, ha így néz a napba, akkor egész ide ér minden sugára. Mikor kicsi leány voltam, mindig az volt a vágyam, hogy ezeken a ragyogó pókhalószálakon felmászhassak a nap szívébe. De néha meg féltém tőle, mert azt hittem, hogy ott egy nagy arany pók lakik, aki megeszi a kis gyermekeket...

Esti hat órákor rendszeren elváltak egymástól. Ilyenkor a leány valami finom, longe ruhát öltött magára s lement a nagy, tengerparti szálló kertjébe, a Sárkányfák alá. Rendszeren ilyenkor jöttek haza a többi férfi vendégek is az ebédhez. Ott terítettek a szabadban s Luját csakhamar körülvevették a férfiak s azok mindenfélet suttogtak a füleibe.

Ha Gyurka ilyenkor közelített hozzá, mosolyogva szólt:

— Jöjjon ide maga is mellém.

De Gyurka megrázta a fejét.

A leány nevetett, s néha vissza-vissza nevezte a háta mögött álló fiura. Mikor pedig a giardinettafor került a sor, egy darabka süteményt nyújtott neki, amelybe már előbb beleharapott. Ezt elfogadta a fiu, de azért nem íó szemmel nézte, ha őt a másik társaságában látta.

Különösen egy magas barna magyar ifjura haragudott, Olehváry gróffal. Egy tetszett neki, mintha a leány egész unalmát a legszívesebben.

Egyszer, — ő akkor távolabb állott tőltük, a tengerparton s egy fa csaknem elfedte őket a szemét elől — ketten elbolyongtak a kertnek legnyugatiasabb zugába. Az este egy utolsó bucsuvelöltéssel búcsút vettek a tengerre. A fellegnek csak olyan csomóként szűnik volt, mint az Andrea del Sarto égének. A zavaros tengerből sietve, hullámvonalaiból jötték elő a habok. Mintha lavának törtelék lennének, oly fehéren sződéseltek előre s szinte örvonygva pattantak vissza, ha a parthoz ütődtek.

A sziklák felé meg növekedett a víz haragja. Habos tájékokban, röppentyűszerűen patakolt, zúgongva, szibongva kuszolt fel a riva palás oldalára s végre megostromolta a moiora épült régi ház masszív falait is, melyek sütemen rajzódtak bele az egnek felgyuladt azurjába.

Árra, messzebb, nyugat felé, a piszkos huták tájékán steamerek lihegtel, vascsigák nyikorogtak s ként rakodtak le, mely fényes masszákban halmozódott fel a talajon. Az ingó hajóhidakon meztelenlörzsű emberek futkostak, hátuk megröbült a nehéz teher sulya alatt. A távoli hegyek lába kemény lilaszínű volt, míg tetejük nyers rózsaszínben égett az eltűnt nap vizslényében.

Gyurka bámuló szemekkel gyönyörködött mindebben. Otundatlanul is hatott reá a természeti díszletnek ez a nagyszerűsége. Almadozva gondolt azokra a nagy tengeri utakra, amelyeket ő is meg fog tenni s képzeletben már ott látta magát a füstölgő afrikai hajón — Lujzával!

Egy pincér az asztal körül cocktailt kínált, nagy réz tálcán, melyen a Korából voltak versek. A leány is elhagyta helyét s két pohárral öntött: egyet magának, a másikat Olehvárynak. Azután odaütötte poharát a többiekéhez, halkán felkaczagott s szólt:

— Annak az egészégére, a kivel először csalom meg az uramat.

A férfiak nevettek és tapsolni keztek.

De Olehváry ráüött a leány kezére s a pohár leesett a földre és darabokra tört.

— Ez a tréfa meletlan magához — szólt és visszavezette az előbbi helyére. Azután odahajolt egész közel az arczához és suttogni kezdett:

— Félek a jövőtől, édes. Ezért a hónapért, amelynek csak Te vagy a története, nagy árt fog még kívánni tőlem a helyzet. De mond, lehetséges volna-e, hogy az élet, az életnek kitesnyes vagy nagyobb okai elszakítsanak egymástól? Ki tudná-e dobni a szarvából, hogy senki legyen nekéd ezután, mint voltam, mielőtt megismertél?

Gyurka hallotta a szavakat, de nem fogta fel az értelmüket. S miattal töprekedett rajtuk, már a leány kezdett beszélni:

— Gyermek! — mondta komolyan — Miért szeret annyira? Hiszen alig ismer. Nem ismeri a bozzám hasonlótak. Csak a júnus puritánlelkű asszonyai között nőt fel, olyan milieuban, ahol az olyanoknak, mint én, meg a nevét se említik. Lásza, mi rajtunk semmi se igaz. A szánk, a szemünk hazudik, a mozdulataink hazudnak. Mosolyunk és könyeink, imáink, köszönetünk, haragunk, mind kiszámított. Létünknek kezdetétől egész a végéig csak a szerepeknek egy sorozatát játszunk el, olyan szerepeket, melyek közül egyik sem hű tükre valósgos, belső éntünknek.

— Mindegy — mondta Olehváry szenvedélyesen. — Először is nem hiszem, a mit mondasz. S ha úgy lenne is: olyannak szeretlek, amilyen vagy. És ha hazudik is minden szavad, ismételd azt, amit én előmondtam, hogy elvesztésem még azt a kis józanugomat is, amit még meghagyott a te mosolyod. Mondd utánam: Szeretlek szívből, nagyon, szenvedélyesen, végtelenül. Sohasem szerettem mást és soha nem is fogok mást szeretni, csak téged... Szeretlek vakon, balványozva, szakított miattad az egész világgal, odaadok érted mindent — s nem kívánok érte cserébe mást, csak a szerelmedet...

Az éjjel csendes volt. Határozatlan szellő hajlította meg a rózsaszínű kis gyer-

tyalángokat az asztalon. A nagy hotelablakokban kigyultak a villanylámpák is s apró fénynyalábok szaladgáltak a kerti padokon, az ut kavicsos porán.

A leány hátrahajította a fejét a nagy fa törzséhez s egy ismételte halkán, csaknem suttogva már:

— Szeretlek szívből, nagyon, végtelenül... Valaki leszől az erkélyről?

— Kisasszony, nincs ott az unokám?

A leány elenséges tekintettel nézett arra fele, a honnan a hangot hallotta:

— Nincs — mondta kurtán.

De a fiu csöndesen előjött helyéről, a nagy fa mellől s szó nélkül ment keresztül az uton, a szálló felé.

Elfelejtett köszönni is...

Sokáig hánykolódott az ágyában, álmatlanul. Egyre az a szép, feketehajú leány járt az eszében. És egy cseppet sem csodálkozott azon, hogy az a másik is úgy szereti.

Mikor reggel felöltözött, első dolga volt utána tudakozni a szobapinczértől. Ugyanazon az emeleten laktak s gyakran váltottak ezen az uton üzenetet. De ma nem tudott a pinczér semmit se mondani, még nem látta. Talán még alszik, vagy éppen beteg.

A dezsauerhez se jött le, pedig a fiu egyre várta. És az Olehváry gróf helye is úgy maradt. Végre nem állhatta tovább.

— Nem tudod, nagymama, mért nem jött le ebédnél Lujza kisasszony? — kérdezte az öreg nőtl.

— Elutazott Olehváry gróffal — válaszolt az röviden.

Egy pillanatig értelmetlenül bámult a nagyanyjára.

— El sem bucsuztam tőle... — da-dogta aztán.

Majd hirtelen mozdulatlan ledobta az asztal kendőt, lerohant a lépcsőn a kezbe, ott pedig arcra vetette magát a homokba és sirt, zokogott keservesen.

Hiszen csak tizennygy éves volt...

Céd.

